

Риёзус солиҳийн шархи / Ҳаё ва унинг фазилати ҳамда у билан хулқланишга одатланмоққа тарғиб қилиш ҳақида / 1119-ҳадис

1119 - وَعَنْ أَيِّ عَبْدٍ اللَّهِ بِلَا لِ بْنِ رَبَاحٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ - مُؤَذِّنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - أَنَّهُ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيُؤْذِنَهُ بِصَلَاةِ الْعَدَاءِ، فَشَغَلَتْ عَائِشَةُ بِلَالًا بِأَمْرِ سَالَتَهُ عَنْهُ، حَتَّى أَصْبَحَ حِدَّاً، فَقَامَ بِلَالٌ فَآتَاهُ بِالصَّلَاةِ، وَتَابَعَ آذَانَهُ، قَلَمْ يَخْرُجُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَلَمَّا خَرَجَ صَلَّى بِالنَّاسِ، فَأَخْبَرَهُ أَنَّ عَائِشَةَ شَغَلَتْهُ بِأَمْرِ سَالَتَهُ عَنْهُ حَتَّى أَصْبَحَ حِدَّاً، وَأَنَّهُ أَبْطَأَ عَلَيْهِ بِالْخُرُوجِ، فَقَالَ - يَعْنِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - : «إِنِّي كُنْتُ كَعْتُ كَعْيَيِ الْفَجْرِ» فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ؛ إِنَّكَ أَصْبَحْتَ حِدَّاً! فَقَالَ: «لَوْ أَصْبَحْتُ أَكْثَرَ مِمَّا أَصْبَحْتُ لَكُعْتُهُمَا، وَأَحْسَنْتُهُمَا، وَأَجْمَلْتُهُمَا». رَوَاهُ أَبُو دَاوُدٍ بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ [1257].

1119. Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг муаззинлари Абу Абдуллоҳ Билол ибн Рабоҳ розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламни бомдод намозига чақириш учун у зотнинг ҳузурларига келган эдим, Оиша мендан бир иш ҳақида сўради. Мен шунга машғул бўлиб қолган эдим, кун жуда ёришиб, тонг отиб қолай деди. Шунда мен туриб, у зотни намозга чақирдим. Сўнг яна такрор чақирдим, лекин Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам чиқмадилар. Нихоят, у зот чиқиб, одамларга намоз ўқиб берганларидан кейин Оиша бир иш ҳақида сўраб, мени машғул қилиб қўйганини айтдим. Сўнг кун ёришиб кетса ҳам чиқавермаганларининг сабабини сўраган эдим, у зот: «Бомдоднинг икки ракъат (суннат)ини ўқиётган эдим», дедилар. «Эй Аллоҳнинг Расули, кун жуда ёришиб кетди-ку?» деган эдим, у зот: «Бундан кўпроқ ёришиб кетса ҳам, бу икки ракъатни мукаммал ва гўзалроқ адо этардим», дедилар».

Абу Довуд ҳасан иснод билан ривоят қилдилар.

Шарҳ: Билол бомдод намозини жуда эрта айтар эди. Бомдод намозига Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам келиб намоз вақти бўлганлигини ҳабар қиласар эдилар. Эртароқдан бомдод намозининг суннатини ўқиб ўнг томонига ёнбошлаган Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Билолнинг овозини эшитиб Масжиди Нававийга чиқиб намозни ўқир эдилар.

Билол шу куни ҳам ҳар доимгидек аzon айтишга шайланиб турганда Оиша (р.о.) Билолдан баъзи нарсаларни сўради. Билол Оишанинг сўзини кесиб бомдод намозининг вақти ўтаётганлигини айтолмади. Сўзи битгунча уни тинглади. Кейин Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга намоз вақти бўлганлигини ҳабар қилди. Бу вақтда Расулуллоҳ бомдод намозининг суннатини адо қилаётганлари учун Билолга жавоб бермадилар. Вақт анча бўлиб қолганини билган Билол Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг уйғонмаганлар шекилли деб ўйлаб сўзини яна такрорлади. Шу вақтда намозини адо қилиб бўлган Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам жамоатга чиқиб бомдод намозининг фарзини ўқидилар. Фақат Расулуллоҳнинг содик муаззини азонни кечиктириш сабабини очиқлаш мақсадида воқеани Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга изоҳлади. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Билол вақтни айтгани кирганида бомдоднинг суннатини ўқиётганларини Билолга айтдилар. Билол бомдод намозининг вақти чиқишига оз қолганига қарамасдан Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг бомдоднинг суннатини адо қилганларидан ҳайратланди.

Шу вақт Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Агар тонг бундан кўпроқ ёришганида ҳам икки ракат суннатни мукаммал, чиройли суратда адо қиласар эдим» деб айтиш билан бомдод намозининг суннатини мутлақ шаклда адо қилиш кераклигини билдирилар.

Манба: hadis.islom.uz

